

WSZYSTKO O ZABYTKACH W POLSCE POD JEDNYM ADRESEM INTERNETOWYM

Posted on 4 sierpnia 2021

Narodowy Instytut Dziedzictwa uruchomił nową wersję portalu zabytek.pl. To jedyne miejsce w Internecie, które posiada pełny zbiór blisko 500 tys. obiektów zabytkowych wpisanych do rejestru i krajowej ewidencji zabytków, w tym obecnie ponad 444 tys. zabytków archeologicznych, ponad 160 tys. zabytków nieruchomych, 114 miejsc z tytułem Pomnika Historii oraz 16 wpisanych na Listę Światowego Dziedzictwa UNESCO. Zabytek.pl prezentuje informacje o zabytkach w Polsce wraz z ich opisami i multimedialnymi treściami: archiwalnymi i aktualnymi zdjęciami, modelami 3D obiektów, chmurami punktów, zdjęciami panoramicznymi 360 st., filmami dokumentalnymi, skanami starych planów budynków czy lokalizacją obiektów.

Portal zabytek.pl gromadzi ekspercką wiedzę o zabytkach podaną w nowoczesnej i przyjaznej formie dla nieprofesjonalnego użytkownika. Teraz zawodowi globtroterzy jak i amatorzy turystyki mogą planować podróże z uwzględnieniem szlaków architektury zabytkowej, parków, ogrodów, cmentarzy wojennych czy zabytków archeologicznych, zgłębiając jednocześnie historię i doceniając dziedzictwo kulturowe naszego kraju. Obecnie zabytek.pl udostępnia prawie 75 tys. zdjęć, przedstawiających obiekty zabytkowe wpisane do rejestru. Liczba ta stale rośnie, gdyż sukcesywnie dodawane są nowe treści. Oprócz zdjęć, not i opisów zabytków na portalu można przeglądać 36 kolekcji tematycznych oraz niemal 100 wycieczek prezentujących dziedzictwo kulturowe z 16 województw. Ponadto na stronie dostępne są 82 filmy zrealizowane z TVP Kultura, prezentujące zabytkowe perły, posiadające status Pomnika Historii.

Poprzez zabytek.pl chcemy popularyzować i uświadamiać, jak ogromnym skarbem są zabytki na terenie Polski, chcemy wzbudzić ciekawość i chęć odwiedzenia tych miejsc, czerpania z ich zasobów, a tym samym pogłębiania wiedzy i świadomości na temat przeszłości, kultury, naszych korzeni. – tłumaczy Bartosz Skaldawski dyrektor Narodowego Instytutu Dziedzictwa. – Portal realizuje tym samym misję Narodowego Instytutu Dziedzictwa: gromadzenia i upowszechniania wiedzy o dziedzictwie kulturowym poprzez udostępnianie archiwalnych i najnowszych zasobów dla służb związanych z ochroną i opieką nad zabytkami: konserwatorów, architektów, urbanistów, archeologów czy jednostek samorządu terytorialnego – dodaje.

Funkcjonalne narzędzia

Na portalu zabytek.pl użytkownicy mogą zakładać swoje konta, co umożliwi im współtworzenie treści portalu poprzez dodawanie własnych zdjęć i opisów, dodawanie obiektów do listy ulubionych, a także zapisanie się do newslettera. Ilość materiałów cyfrowych

udostępnianych na portalu stale rośnie.

Strona wyposażona została w zaawansowaną wyszukiwarkę, która pozwala na znalezienie obiektów i dokumentów wg:

- kategorii tematycznych (np. wyszukanie Pomników Historii, stanowisk archeologicznych, zabytków z Listy światowego dziedzictwa UNESCO itp.),
- funkcji (np. kościoły, kamienice, zamki, grodziska, kurhany itp.),
- rodzaju dokumentu (np. karta biała, karta KEZA, itp.)
- nazw własnych (np. wezwania kościoła lub nazwy własnej obiektu) lub według przynależności administracyjnej (np. zabytki z Zielonej Góry),
- przedziałów czasowych korzystając z osi czasu.

Praktycznym rozwiązaniem dla zalogowanych użytkowników jest również możliwość zgłoszenia problemu przy każdym obiekcie. System sam zaklasyfikuje rodzaj zagrożenia, a następnie przyporządkuje i wyśle zgłoszenie do właściwego wojewódzkiego konserwatora zabytków.

Portal **zabytek.pl** zintegrowany jest z portalem mapowym administrowanym przez Instytut. Każda informacja o lokalizacji obiektu oraz jego podstawowych cechach, została umieszczona zgodnie ze szczegółowymi informacjami zawartymi w bazie danych przestrzennych NID. Widok mapy wykorzystuje również dane OpenStreetMap, które pozwalają na łatwą identyfikację wszystkich obiektów umieszczonych na portalu. Integracja z popularnym portalem mapowym Google Maps pozwala użytkownikowi wyznaczyć trasę do interesującego go zabytku przy wykorzystaniu urządzenia mobilnego.

Atrakcyjne pod kątem popularyzacji zabytków czy planowania szlaków turystycznych, są zakładki „kolekcje i „wycieczki”. Pierwsza, grupuje obiekty w odpowiednio przygotowanych kategoriach tematycznych np. „Architektura rezydencjonalna na terenie województwa śląskiego” czy „Zamki krzyżackie na Ziemi Chełmińskiej i Michałowskiej”. Druga umożliwia korzystanie z propozycji już gotowych wycieczek szlakiem zabytków, a zalogowanym użytkownikom, pozwala na stworzenie własnych tras. Wycieczki można konstruować w oparciu o dobór typów obiektów, które chcemy zwiedzić, rodzaj transportu (rowerowa, piesza, samochodowa), położenia geograficznego i czasu jej trwania. Tak przygotowaną wycieczkę można opublikować na portalu, zapisać w formie pliku PDF lub z wykorzystaniem urządzenia mobilnego z GPS nawigować się między kolejnymi punktami i eksportować wycieczki w formie ścieżek Google.

Pionierskie rozwiązania informatyczne

Część zabytków zaprezentowanych na podstronach portalu, posiada wizualizację 3D w postaci siatkowych modeli MESH lub zarejestrowanych w wyniku skanowania laserowego chmur punktów, a udostępnianych za pomocą autorskiej aplikacji Narodowego Instytutu Dziedzictwa pod nazwą Cumulus. Model MESH pokazuje uproszczoną bryłę budynku oraz fotorealistyczną teksturę powierzchni zewnętrznych, natomiast chmura punktów jest wynikiem rejestrowania przestrzeni z rozdzielczością do 5 mm, dając precyzyjny, złożony z miliardów punktów, wirtualny model obiektu. **Zabytek.pl** udostępnia obecnie 50 chmur punktów pochodzących

ze skaningu laserowego 3D, 30 modeli MESH oraz 170 rysunków inwentaryzacyjnych CAD.

Aplikacja Cumulus to pionierskie rozwiązanie informatyczne, umożliwiające przeglądanie chmur punktów w środowisku internetowym. Pod pojęciem "chmury punktów" kryją się dane przestrzenne obiektów pozyskane w wyniku inwentaryzacji metodą skaningu laserowego. Skaningu laserowego to obecnie najbardziej precyzyjna metoda dokumentacji, polegająca na rejestracji geometrii budynku miliardami punktów o określonych współrzędnych XYZ, osiągająca precyzję +/- 3 mm. Metoda ta rozwijana jest w Narodowym Instytucie Dziedzictwa już od 2004 roku. Prace nad Aplikacją Cumulus (a więc metodą wizualizacji „chmur punktów” w środowisku internetowym) prowadzone są przez Narodowy Instytut Dziedzictwa we współpracy z Politechniką Warszawską od 2014 roku.

Zbiory danych w formie chmur punktów można przeglądać i wykorzystywać do m.in. wykonywania przekrojów i rzutów przez budynek. Aplikacja Cumulus pozwala na wyświetlanie chmur w środowisku zwykłej przeglądarki internetowej, a więc jest dostępna dla przeciętnego użytkownika Internetu. Dzięki aplikacji agregującej wielkie kilkudziesięciogigabajtowe woluminy danych, można wykonać proste czynności pomiarowe oraz przekrojowe, a także wyeksportować te dane w postaci bitmap. Funkcja ta, zaimplementowana w portalu **zabytek.pl** służy udostępnieniu do wizualizacji przestrzennej, przeglądania oraz własnych analiz architektonicznych cyfrowych zasobów inwentaryzacyjnych Narodowego Instytutu Dziedzictwa.

Portal **zabytek.pl** zbudowany jest w technologii responsywnej (RWD), co umożliwi przeglądanie jego zasobów na tablecie lub telefonie komórkowym. Na urządzeniach mobilnych można także wyszukiwać zabytki z najbliższej okolicy, udostępniając swoją lokalizację.

Digitalizacja unikatowych zbiorów

Od 2015 r. **zabytek.pl** jest finansowany i administrowany przez Narodowy Instytut Dziedzictwa. Od półtora roku portal rozbudowywany jest o możliwość publikacji dokumentacji ewidencji zabytków nieruchomych i archeologicznych oraz ewidencji grobów i cmentarzy wojennych – łącznie digitalizacji poddawanych jest ok. 700 tys. dokumentów, co stanowi ponad 3,5 mln stron.

Digitalizacja nowego zasobu współfinansowana jest ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach projektu "Digitalizacja i udostępnianie cyfrowych dóbr kultury – zabytków oraz grobów i cmentarzy wojennych" oraz środków przyznanych przez Ministerstwo Kultury, Dziedzictwa Narodowego i Sportu.

Nowe zasoby Narodowego Instytutu Dziedzictwa mają ogromną wartość, ponieważ składają się na unikatową kolekcję obejmującą swym zakresem kompletną dokumentację ewidencyjną zabytków nieruchomych i archeologicznych (również tych nieistniejących stanowiąc niekiedy jedyny ślad po istniejących niegdyś obiektach) oraz wszystkich cmentarzy i grobów wojennych zidentyfikowanych do tej pory na terenie naszego kraju. Prace związane z digitalizacją tych zbiorów będą prowadzone do końca 2021 roku.

Więcej: www.zabytek.pl

<https://youtu.be/utF1GIENP80>